

Силабус курсу
Критичне мислення та теорія аргументації

Освітній ступінь – *магістр*
Галузь знань *03 Гуманітарні науки*
Спеціальність *033 Філософія*
Освітньо-професійна програма *Філософія*
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр
Компонент освітньої програми: *обов'язковий*

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: *українська*

Керівник курсу
канд. філос. наук Хоменко Тетяна Іванівна
Контактна інформація: *tetyana.homenko@uzhnu.edu.ua*

Опис дисципліни

Першочерговим завданням освіти є розвиток такого типу мислення як критичне, який надасть змогу адекватно оцінювати нові обставини та формувати стратегію подолання проблем, які виникатимуть, пристосування до нових, часом не передбачуваних, політичних, економічних або інших обставин.

Критичне мислення має стати стрижнем духовного, інтелектуального та фізичного здоров'я окремої людини і суспільства та своєрідним фундаментом для їх нормального розвитку.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні та вдосконаленні культури мислення студентів шляхом засвоєння ними основних знань з логіки та вироблення навичок доказового, несуперечливого, критичного мислення в процесі застосування набутих знань в практичних ситуаціях.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	<i>Змістовий модуль 1. Теорія аргументації</i>	
1	ТЕМА 1. Поняття про аргументацію. Структура аргументації	<i>Знати сутність процесу аргументації, структуру аргументації, розрізняти емпіричну і теоретичну аргументацію, володіти способами відновлення аргументації супротивника у повному вигляді</i>
2	ТЕМА 2. Форма аргументації	<i>Розуміти сутність дедуктивних міркувань, універсальність та умови застосовування дедуктивної аргументації; знати сутність недедуктивних міркувань: індуктивні міркування і міркування за аналогією, їх специфіку та основні види.</i>

3	ТЕМА 3. Види аргументації	<i>Сформувати чітке уявлення про основні види аргументації, вміти застосовувати в практиці мислення доказову аргументацію у формі дедуктивного міркування та недоказову: пряму і непряму аргументацію.</i>
4	ТЕМА 4. Поняття про критику. Види критики	<i>Розуміти сутність критики, її форми: дедуктивні або недедуктивні міркування; види: критика тези, критика аргументів і критика форми, володіти способами критики тези, аргументів, демонстрації.</i>
5	ТЕМА 5. Правила і помилки в аргументації та критиці	<i>Знати правила і помилки щодо тези, аргументів, демонстрації, вміти застосовувати їх у практиці мислення.</i>
	<i>Змістовий модуль 2. Критичне мислення</i>	
8	ТЕМА 6. Поняття критичного мислення	<i>Знати основні підходи до визначення, формування і розвитку критичного мислення, усвідомити сутність критичного мислення як логічної саморефлексії, відмінність між критичним мисленням і мисленням творчим, ціннісну основу критичного мислення.</i>
9	ТЕМА 7. Особливості критичного мислення	<i>З'ясувати основні риси критичного мислення: самостійність, постановка проблеми, прийняття рішення, чітка аргументованість, соціальність, складові, головні ознаки, принципи: скептицизм і об'єктивність.</i>
10	ТЕМА 8. Методи критичного мислення	<i>Вивчити алгоритм критичного мислення, основні фази: аналіз, розуміння, оцінка, критика; засвоїти сутність основних методів критичного мислення; знати та використовувати метод Сократа..</i>
11	ТЕМА 9. Критичне навчання	<i>Розкрити сутність основних методів критичного мислення; з'ясувати умови розвитку критичного мислення: планування, гнучкість мислення, наполегливість, готовність до помилок, готовність до компромісів; розуміти сутність основних етапів розвитку критичного мислення.</i>

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК1	Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.
ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з інших предметних царин.

ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей діяльності), що передбачає вміння аргументовано викласти власну експертну позицію, володіння формами публічного мовлення, засобами та стратегіями інтелектуальної полеміки.
ЗК7	Здатність працювати в команді, що передбачає здатність до міжособистісної комунікації, емоційної стабільності, а також вміння долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації.
ЗК8	Здатність розробляти та управляти проектами, впроваджувати соціально-гуманітарні проекти.
ФК1	Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук.
ФК2	Володіння спеціалізованими знаннями в межах певної філософської проблематики, системну обізнаність з відповідною спеціальною літературою.
ФК5	Розуміння зв'язків спеціалізації не лише з іншими напрямками філософського дискурсу, а й з різними інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ФК6	Навички застосування аналітичного методу в оцінці сучасних суспільних процесів.
ФК7	Навички критичної роботи з філософськими текстами, застосування різних методів їх аналізу та інтерпретації.
ФК10	Вміння розробляти соціально-гуманітарні проекти на основі використання спеціальних філософських методів.
ФК11	Здатність розуміти та працювати з іноземною філософською літературою.
ФК12	Здатність бути активним учасником фахової комунікації, будувати аргументи, відстоювати власну позицію.
ФК14	Здатність фахово прогнозувати розвиток процесів у соціально-гуманітарних сферах з урахуванням регіонального фактору.

Літературні джерела

1. Абачиев С.К., Делия В.П. Теория и практика аргументации. – М.: Едиториал УРСС, 2004.- 352 с.
2. Брокман Джон (ред.) Эта книга сделает вас умнее. Новые научные концепции эффективности мышления / Перевод с англ. – М.: АСТ, 2016. — 512 с.
3. Евдокимов В.И., Олейник Т.А. Практикум по развитию критического мышления. – Х.:Торнадо, 2002. -144 с.
4. Емерен С.Х., Гроотендрост Р. Аргументация, коммуникация, ошибки. — Л.: Васильевский остров, 1992. – 208 с.
5. Загашев И.О., Заир-Бек С.И. Критическое мышление: технология развития. - СПб: Альянс «Дельта», 2003. - 284 с
6. Задніпрянець І. Технологія розвитку критичного мислення. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://chervonakalina.ucoz.com/load/tekhnologiji_navchannja/tekhnologija_rozvitku_kritichnogo_mislennja/tekhnologija_rozvitku_kritichnogo_mislennja_i_zadniprjanec/15-1-0-20
7. Ивин А.А. Теория и практика аргументации. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 300 с.
8. Каверин Б.И., Демидов И.В. Логика и теория аргументации. – М. ЮНИТИ-ДАНА,, 2005. – 287 с.

9. Комаха Л.Г. Логічні засоби аргументації у філософському знанні: монографія. - К.: Центр навчальної літератури, 2015. - 360 с.
10. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. - К.: Центр навчальної літератури, 2018. - 344 с.
11. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення. – К.: Вид-во «Плеяди», 2006. – 220 с.
12. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. – Харків: Основа, 2008. – 96 с.
13. Никифоров Л.А. Логика и теория аргументации. – М., Российский Открытый Университет, 2005. – 140 с.
14. Пометун О.І. Основи критичного мислення. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. - 216 с.
15. Сорина Г. В. Критическое мышление: История и современный статус // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 2003. – № 6. – С. 97-110.
16. Терно С. О. Критичне мислення: динаміка та сфера застосування // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - 2016. - Вип. 46. - С. 310-315. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npifznu_2016_46_58.
17. Тягло А. В. Критическое мышление на основе элементарной логики: учеб. пособие. – Х.: Центр усовершенствования социологического образования, 2001. – 210 с.
18. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник. – Х.: Основа, 2008. – 189 с.
19. Фрейде П. Формування критичної свідомості. — К.: ЮНІВЕРС, 2003. — 170 с.
20. Щербина О. Філософія логіки, філософська логіка, аргументація // Філософська думка. – 2013. – № 5. – С. 103–112.
21. Ямщикова Л. Критичне мислення як вид розумової діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// spc.ks.ua/file_download/42](http://spc.ks.ua/file_download/42).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 6-9) усне опитування, тести, завдання	30
Реферат, оповідь з презентацією (теми 1-9)	10
Підсумковий контроль (теми 1-9) – тести, завдання	30